

heder. — Iøvrigt agter jeg ikke at udtale mig vidtløftig om denne Sag, men der er fra det ærede Medlem for Kjøbenhavn's 5te Valgkreds (Wille) fremkommet nogle Udtalelser, som jeg dog ikke vil undlade at modsig. Det ærede Medlem mente, at det var betænkeligt og farligt at afvige fra Traditionen med Hensyn til Forholdet mellem Stat og Kommune og mellem Stat og Individ; men Verden udvikler sig dog, og altsaa udvikles ogsaa de Krav, som stilles til Staten. Forholdet mellem Stat og Kommune og mellem Stat og Individ kan i selve denne Udviklings Natur have en Grund til at blive forandret, og naar der indtræder en Forandring, er det en daarlig Statsmandsvisdom at lade, som om der ikke var nogen saadan Forandring kommen tilstede i Verden, men vedblive bestandig at holde paa Traditionen. De, der altid vedblive at holde paa Traditionen, og som sige: Lad Verden kun udvikle sig, vi anse det ikke for rigtigt at følge den i dens Udviklings Gang, men vi ville holde paa det Gamle, og paa at de gamle, vedtagne Former skulle opretholdes, høre sig ad som dem, der sige: Det, vi synes, er retfærdigt, skal ske, om saa Verden og Staten gaa til Grunde. Det, som jeg tror, er det Farlige ved den Grundsaetning, der blev udtalt af det ærede Medlem, er, at Staten, dersom man vil vedblive at følge hans Raad, kan blive rykket i sine Grundpiller ved denne Udvikling og ved de Krav, som ere fremkomne af den, hvilke ikke lade sig standse. Vi have heldigvis ikke tidligere i vort Land bestandig holdt paa denne Grundsaetning, i ethvert Fald ikke paa det politiske Gebet; thi paa Liden, da man i andre Lande har set Statsomvaeltninger, have vi været saa kloge, at vi ere komne Omvaeltninger af samme Art i Forskjøbet ved at tilfredsstille saadan Trang, som har viist sig at være tilstede paa de vedkommende Gebeter. Det forekommer mig, at man skal vise den samme Klogskab eller Statsmandsvisdom lige overfor de Krav, som nu træde frem, og som endnu true langt borte fra os, men som dog ogsaa have viist deres Tilværelse i vort eget Land. Fordi vor Grundlov ikke er bleven opfyldt med Hensyn til et Punkt som det, jeg har omtalt, er det derfor rigtigt at sige, at vi heller ikke skulle arbejde paa at faae en Forandring bragt til Veie, men holde paa, at Forholdet mellem Stat og Kommune i den Retning og imellem Stat og Individ med Hensyn til Ernæring i paatrængende Tilfælde skal vedblive at være usforandret? Nei, det kan jeg ikke indrømme, og jeg finder derfor, at Fremkomsten af de Lovforslag, jeg før omtalte, har været helt naturlig og berettiget, og at begge de Forslag, som her foreligge, ligeledes ere fuldt berettigede. Jeg vil iøvrigt ikke modsig Alt, hvad det ærede Medlem fremkom med. Jeg er saaledes enig med ham i, at det er en Opgave for os Alle, til hvilket Samfundslag vi end høre, lige over for de truende

Bansfeligheder at undertaste vor økonomiske Stilling en nøie Prøvelse, og hver for sit Vedkommende at søge at lægge et saadant Budget, at man sætter Læring efter Næring. Det er en fuldkommen rigtig Udtalelse fra det ærede Medlems Side, at der vist ikke er noget Samfundslag her i Landet, uden at det har den største Grund til at gjøre dette, og at det er nødvendigt, at det sker, hvis ikke endnu større økonomiske Bansfeligheder skulle opstaa for vort Land. Jeg er ogsaa af den Mening, at de, der have fulgt de bedre stillede Maastrers Exempel i Luxus, men som ikke have haft de samme Midler til at dække disse Overdaabighedskrav med, heller ikke have viist den Fremsynethed, som var piffelig; men det er dog ikke verd særlig at badle dem derfor, da vi vistnok kunne sige, at der ikke er noget Samfundslag her i Landet, uden at det har gjort sig skyldig netop i den samme Feil. Jeg er enig med det ærede Medlem i, at det er en Opgave for os Alle at spare, og dersom vi ikke kunne komme dertil, er jeg overtydet om, at der vil opstaa endnu større Bansfeligheder end de, der allerede have viist sig. En Grund, hvorfor jeg mener, at det ikke gaar an, at Staten fremdeles stiller sig med den samme Ligegyldighed lige over for Individerne, som den tidligere har gjort, er den, at Individerne ere komne til at begribe deres Stilling bedre, og derfor ikke med den samme Sløvhed som tidligere ville finde sig i at lide den Uret, de have lidt; jeg kalder det en Uret, som de lide gennem Toldbeskatningen. Jeg veed meget godt, og jeg har ogsaa hørt det gjentage her, at der derom er forskjellige Meninger, men jeg er ikke nogenfinde bleven overbevist af de Regnestykker, som ere blevne opstillede fra anden Side. I ethvert Fald spørger jeg, om det ikke er Sandhed, at det i Særdeleshed er med Hensyn til de Artiller, som bruges i størst Mængde af den store Masse af Befolkningen, at man ikke vil indskrænke Tolden, fordi man ikke kan undvære denne Statsindtægt? Jeg siger i alt Fald, at den store Mængde af vore Statsindtægter gennem Tolden kommer fra den store Del af Befolkningen. Dette fremtraadte ogsaa klart og blev vedstaaet den Gang, Krigstoldskatten blev vedtagen, idet man erkjendte, at det i og for sig var en Uretfærdighed at paalægge den, men man havde ikke andet Middel i det Dieblit, og desuden sagde vor store Statsøkonom David, som vi den Gang havde her i vor Midte, at disse Skatter havde den Fordel, at de, der betalte dem, ikke vidste deraf. Deres Lomme blive dog ligesuldt tomme derfor, og naar de komme til Erkjendelse af, at det er af deres Lomme, de Penge ere tagne, som vor Statskasse bugner af, blive de ikke godt stemte imod Staten, naar den ikke vil række dem en hjælpsom Haand i det Dieblit, de segne under Byrden. Derfor siger jeg, at det ikke er klogt, at Staten vedbliver at vise samme Ligegyldighed